

Sygdoms indsigt eller udsigt

Rikke Jørgensen, cand.cur. ph.d. Postdoc
 Forskningskonference 2014
 Psykiatrisk sygepleje
 Fra forskning til praksis – fra praksis til forskning

Forskning viser, at det er en stor udfordring at forbedre indsigt hos mennesker med skizofreni.

- Er det fordi, at det faktisk er umuligt?
- Eller har vi ikke de rigtige interventioner og måleinstrumenter?
- Eller hvad med de sundhedsprofessionelles forståelse af fænomenet "manglende indsigt" – trænger den til at blive sat i spil?

Indsigt i psykiatrisk kontekst – udvikling af definitionen

<p>Manglende indsigt – uni-dimensional</p> <ul style="list-style-type: none"> • erkendelse af sygdom <p>(Kreaplin, 1996)</p>	<p>Kognitiv indsigt - multi dimensional (sidste årti)</p> <p>En persons evaluering og korrektion af forvrængede opfattelser og tanker</p> <ul style="list-style-type: none"> • selv-refleksion • selv-sikkerhed <p>(Beck, 2004)</p>
<p>Klinisk indsigt - multi dimensional (sidste to årtier)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erkendelse af sygdom • Erkendelse af behandling • Symptomers årsag <p>(Amador, 2006)</p>	

4

Manglende indsigt - skizofreni

- 50 – 80% antages at have manglende indsigt
- Skaber frustration hos sundhedsprofessionelle, pårørende og familie (Lysaker, 2009)
- Lav indsigt findes både før, under og efter psykoser (Dam, 2006)
- Lav indsigt findes både tidligt og sent i sygdomsforløbet (Chan, 2012)
- Bidrager til non-compliance med behandling, øget risiko for tilbagefald og ufrivillige indlæggelser, dårligere social funktion og prognose (Bair, 2010; Lincoln, 2007)
- Mindsker muligheden for recovery og et godt liv (Lysaker, 2009)

5

Interventioner som er testet til at øge indsigt – dog uden overbevisende resultater (Pijnenborg, 2013)

- psykoedukation
- psykoanalytisk orienterede interventioner
- psykoterapi
- CBT
- videooptaget selv-observation
- antipsykotisk medicin (Henry, 2004)
- motiverende samtale (Baier, 2010)

- Øger viden
- Forbedrer symptomer

6

Kritik rettet mod aktuelle forståelse af indsigt!

Manglende indsigt er blevet synonymt med patientens adfærd, syn på sygdom og behandling og uenighed med de professionelle. (McEvoy, 2004)

At forbedre indsigt handler **ikke** om at uddanne individet til den rigtige adfærd eller at forvente enighed om forståelse af sygdom og behandling med de sundhedsprofessionelle. (Pijnenborg, 2013; McEvoy, 2004; Lysaker, 2014)

Klinisk indsigt

Birchwood Insight Scale

1. Awareness of illness
2. Awareness of need for treatment
3. Awareness of the cause of symptoms

- Jeg er psykisk rask.
- Jeg behøver ingen medicin.
- Min indlæggelse var nødvendig.
- Det var en rigtig beslutning at lægen ordinerer medicin til mig.
- Det er ikke sygdom, der er årsag til mine ualmindelige oplevelser.

Kognitiv indsigt

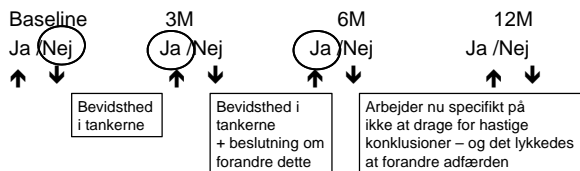
Beck Cognitive Insight Scale

1. Self-Reflectiveness
2. Self-Certainty

1. Til tider har jeg misforstået andre folks holdning til mig.
2. Mine fortolkninger af mine oplevelser er absolut rigtige.
3. Andre mennesker kan bedre forstå årsagen til mine usædvanlige oplevelser, end jeg kan.
4. Jeg har draget for hastige konklusioner.
5. Nogle af mine oplevelser, der har fremstået som meget virkelige, kan måske skyldes min fantasi.

BCIS Item 4: "Jeg har draget for hastige konklusioner"

Individuel træning med indsigts-intervention

BCIS Item 4:
“Jeg har draget for hastige konklusioner”

Individuel træning med indsigts-intervention

Baseline	3M	6M	12M
Ja (Nej)	Ja (Nej)	Ja (Nej)	Ja (Nej)
↑ ↓	↑ ↓	↑ ↓	↑ ↓
Bevidsthed i tankerne	Bevidsthed i tankerne + beslutning om forandre dette	Arbejder nu specifikt på ikke at drage for hastige konklusioner – og det lykkedes at forandre adfærden	

Interventioner til at forbedre indsigt – hvad anbefales?

- Stop med at overbevise personen om at vedkommende er syg, da det ikke kan påtvinges (Amador, 2002)
- Fokus på empowerment og recovery, tilrettelæggelse af individualiseret behandling, hvor mål gøres meningsfulde og personlige (Perivolotis, 2009)
- Opnåelse af et rigere personligt narrativ (Lysaker, 2010)
- Multi-komponenter: selv-refleksion, perspektiv-tagning og stigma (Pijnenborg, 2011)

Citat fra ung pige diagnosticeret med skizofreni:

"Indsigt handler hovedsageligt om, indsigt i forhold til sig selv og i forhold til dem omkring én. Optimalt set er det jo, at kunne mestre begge dele, så man forstår hvorfor andre folk reagerer, som de gør, og forstår sine egne tankemønstre, så man kan handle hensigtsmæssigt herud fra. Jeg kobler i mindre grad indsigt sammen med viden om et emne."

